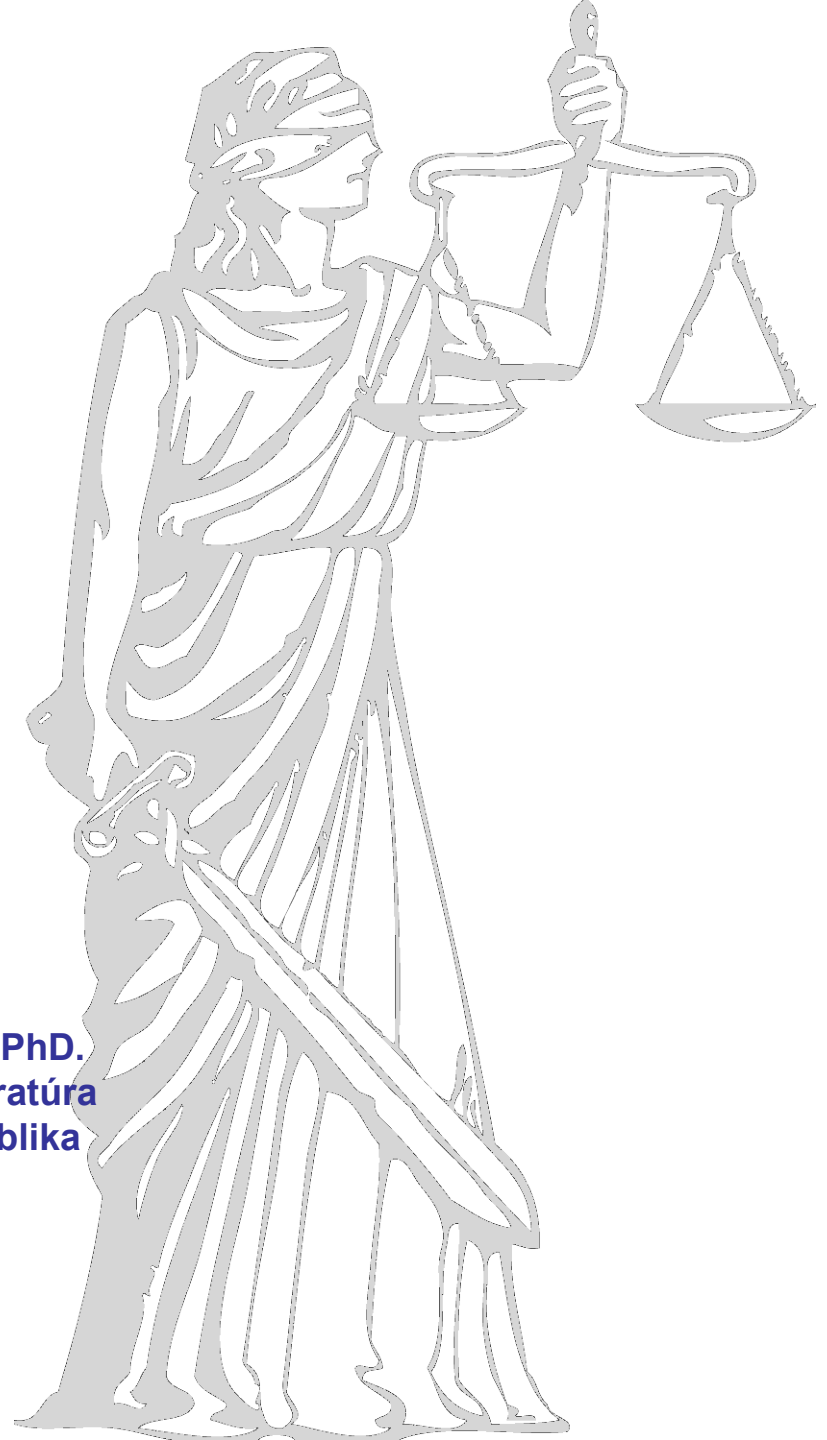

Zásada špeciality v konaní o EZR

Alica Kováčová PhD.
Generálna Prokuratúra
Slovenská republika

Zásada špeciality pri vydávaní osoby pre trestné konanie vedené v inom štáte(výlučnosť)

- Slúžila a slúži na **ochranu osoby**, ktorá **bola vydaná** z jurisdikcie dožiadaného štátu, **pred jej stíhaním/odsúdením**, podľa jurisdikcie žiadajúceho štátu, do ktorého bola vydaná **za iný trestný čin** než za ten, pre ktorý bola vydaná, bez súhlasu štátu, ktorý osobu vydal.
- Predovšetkým išlo o ochranu pred účelovým konaním štátov, dosiahnuť takýmto spôsobom vydanie na stíhanie pre taký trestný čin, alebo na taký trest, vo vzťahu ku ktorým, by nebolo vydanie povolené.
- Typickým príkladom je trestné stíhanie osoby po jej vydaní s následným uložením trestu smrti
- Najstaršia zmluva upravujúca tento inštitút vyhl. č.48/1926 Zb. Zmluva medzi Republikou československou a Spojenými štátmi americkými o vzájomnom vydávaní zločincov

Zásada špeciality a EÚ

- Napriek intenzívnemu deklarovaniu vzájomnej dôvery medzi ČŠ, zásada špeciality ako anachronizmus v dokumentoch EÚ zachovaná
- V RR o EZR čl. 27 – zákaz stíhať/vykonať trest, bez súhlasu vydávajúceho štátu
- **Výnimky** čl.27 ods. 3
- Vydanie do ďalšieho štátu – povinnosť žiadať súhlas

Možnosť trestného stíhania za iné trestné činy, než pre ktoré bola osoba stíhaná

▪ **Čl 27, ods. 1** Každý členský štát môže oznámiť Generálnemu sekretariátu Rady, že vo svojich vzťahoch s inými členskými štátmi, ktoré urobia rovnaké oznámenia, sa nebude aplikovať zásada špeciality.

▪ **§ 31 ods. 1 zák. č. 154/2010 Z. z. / Čl. 27, ods. 2 RR o EZR**

▪ Osoba, ktorá bola vydaná z iného členského štátu, na základe európskeho zatýkacieho rozkazu, nesmie byť v štáte pôvodu stíhaná, odsúdená nemôže byť obmedzená jej osobná sloboda za trestné činy, ktoré spáchala pred vydaním, na ktoré sa európsky zatýkací rozkaz nevzťahoval (ďalej len zásada špeciality).
(všeobecná /obojsmerná definícia)

Podmienky

- trestné činy iné ako v EZR, na základe ktorého bola vydaná
- trestné činy spáchané pred vydaním
- zásada špeciality – až okamihom fyzického prebratia osoby na území SR

- Nie je relevantné, či bola osoba vydaná na trestné stíhanie , alebo na výkon trestu
- Výnimky špecifikuje Zákon o EZR v § 31 ods. 2

Výnimky zo zásady špeciality I

- § 31 ods. 2, Čl. 27, ods. 3 RR o EZR
- Ak bola osoba vydaná do SR zásada špeciality sa neuplatní, ak:
 - a) vydaná osoba, sa po prepustení z väzby alebo výkonu trestu OS zdržiava na území Slovenskej republiky viac ako 45 dní napriek tomu, že ho mohla opustiť, alebo sa dobrovoľne vráti na územie SR potom, čo ho opustila,
 - b) za tento ďalší trestný čin nie je možné uložiť trest odňatia slobody, alebo ochranné opatrenie obmedzujúceho osobnú slobodu ,
 - c) trestné stíhanie nevedie k použitiu opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu
 - .

Výnimky zo zásady špeciality II

- d) osobe **by mohol byť** uložený **trest** alebo ochranné opatrenie, ktoré **nie sú spojené s pozbavením osobnej slobody**, najmä peňažný trest alebo opatrenie namiesto tohto trestu, a to aj vtedy, ak by taký výkon, predovšetkým výkonom náhradného trestu OS viedol k obmedzeniu osobnej slobody,
- e) osoba sa vzdala práva na uplatnenie zásady špeciality podľa odseku 1, v rámci konania vo vykonávajúcim štáte
- f) osoba po vydaní do Slovenskej republiky vyhlásila, že sa výslovne vzdáva uplatnenia zásady špeciality podľa odseku 1 vo vzťahu k určitým trestným činom spáchaným pred vydaním,
- g) vykonávajúci **justičný orgán udelil súhlas** so stíhaním pre iné trestné činy spáchané pred vydaním alebo na výkon trestu pre takýto trestný čin, alebo
- h) zásada špeciality sa vo vzťahu k vykonávajúcemu štátu neuplatňuje na základe vyhlásenia (čl. 27, ods.1 RR o EZR) a vykonávajúci justičný orgán neuviedol v rozhodnutí o EZR inak

Dodatočný súhlas

- Ak má byť osoba stíhaná pre trestný čin spáchaný pred vydaním, ktorý nebol predmetom pôvodného európskeho zatýkacieho rozkazu, alebo sa má voči nej vykonať trest odňatia slobody, alebo ochranné opatrenie, ktoré jej boli uložené súdom Slovenskej republiky pred jej vydaním, a nebol predmetom pôvodného európskeho zatýkacieho rozkazu, **a nenastala žiadna z podmienok uvedených v § 31 ods. 2)** súd požiadava o dodatočný súhlas s trestným stíhaním alebo výkonom trestu.
- Žiadosť (§ 5 Z EZR) sa zasiela spravidla priamo vykonávajúcemu JO
- EZR len ak JOŠP požiadava
- Za dodatočný súhlas podľa odseku 2 písm. g) sa považuje aj žiadosť vykonávajúceho štátu o prevzatie trestného stíhania vydannej osoby pre trestné činy spáchané na jeho území pred vydaním osoby. To isté sa vzťahuje aj na trestné oznámenie podané vykonávajúcim štátom.

Dodatočný súhlas II

- **§ 32 žiadosť o dodatočný súhlas**
 - **nemusí** byť vydaný EZR /len ak JOŠV požiadala
 - reflexia na prax v EU a najčastejšie námietky vnútroštátnych JO
 - námietky obhajoby - osoba sa nachádza v území SR,
 - - nemožno vzniesť obvinenie, ani vydať EZR
 - **(možno vzniesť obvinenie a vydať EZR § 31 ods. 5)**
 - ak sa EZR vydá, nezasiela sa SIRENE /nevkladá sa do SIS/
- **§ 35 dodatočný súhlas**
 - rozhoduje sa o žiadosti, ku ktorej nemusí byť priložený EZR /len ak to vyžaduje úprava štátu do ktorého bola osoba vydaná

Ďalšie vydanie do iného členského štátu

- § 33 /Článok 28 RR o EZR/
- Každý členský štát môže oznámiť Generálnemu sekretariátu Rady, že vo svojich vzťahoch s inými členskými štátmi, ktoré urobia rovnaké oznámenia, sa nebude aplikovať zásada špeciality v súvislosti s odovzdaním do iného členského štátu.
- Osobu, ktorá bola vydaná do SR z iného členského štátu na základe EZR, možno vydať bez súhlasu vykonávajúceho justičného orgánu do iného členského štátu pre trestný čin spáchaný pred jej vydaním za podmienky
 - udelila súhlas
 - neuplatňuje sa zásada špeciality (§ 31 ods. 2, písm. a, e, f, g, h,)
- Vyhlásenie o súhlase
 - **prokurátor do zápisnice,**
 - **nemožno vziať späť**
- Inak – žiada súd o súhlas s ďalším vydaním

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov

- **Vec C-388/08 PPU**
- **návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 35 EÚ, podaný rozhodnutím Korkein oikeus (Fínsko) z 5. septembra 2008**
- **Zásada špeciality – Konanie o udelení súhlasu**
- ***Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584, články 3, 4 a článok 27 ods. 2, 3 písm. g) a článok 27 ods. 4***

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov II

▪ Predmet

- začatie prejudiciálneho konania (čl.35 EÚ)
 - Čl. 27 ods. 2 až 4 RR EZR - výnimky z aplikácie zásady špeciality
 - Výklad pojmu „ iný trestný čin, než ten pre ktorý bola osoba odovzdaná“

▪ Dôvody

- Odvolanie pánov Leymana a Pustovarova proti rozsudku, resp. konaniu, ktoré bolo podľa nich vedené nezákonne, pretože neboli do Fínska (viedlo trestné konanie) vydaní pre trestné činy, za ktoré boli odsúdení

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov III

- **Prejudiciálne otázky:**
 - **1. Totožnosť skutku vo vzťahu k právnej kvalifikácii / označenie trestného činu**
 - **2. Totožnosť skutku vo vzťahu k aplikácii zásady špeciality**
 - **3. Výklad osobitného pravidla vylučujúceho aplikáciu zásady špeciality v praxi**

Dotknuté ustanovenia RR o EZR

- **Článok 27 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2002/584/JHA o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi - zásada špeciality**
 - odovzdanú osobu nie je možné trestne stíhať, odsúdiť alebo inak pozbaviť slobody pre iný trestný čin spáchaný pred jej odovzdaním ako pre ten, pre ktorý bola odovzdaná
- **Výnimky**
 - Čl. 27.ods.3) písm. g- ak vykonávajúci justičný orgán, ktorý osobu odovzdal dá súhlas za podmienok uvedených v ods.4
 - **Čl. 27. ods. 4)** -Žiadosť o súhlas sa predloží vykonávajúcemu justičnému orgánu doplnená o informáciu uvedenú v **článku 8 ods. 1** a prekladom uvedeným v článku 8 ods. 2 Súhlas sa dá, ak trestný čin, pre ktorý je požadovaný, podlieha odovzdaniu v súlade s ustanoveniami RR. Súhlas sa odmietne z dôvodov uvedených v článku 3 a môže sa odmietnuť i z dôvodov uvedených v článku 4. Rozhodnutie sa prijme najneskôr **do 30 dní** po prijatí žiadosti.

Dotknuté ustanovenia RR o EZR

- Čl. 27.ods.3) písm. c,
- **Odsek 2, sa neuplatní v prípadoch:**
-
- **(c) trestné stíhanie, ktoré nemá za následok uplatnenie opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu**

Dotknuté ustanovenia zak. č.154/2010 Z. z.

- § 31 ods.
 - Osoba, ktorá bola vydaná z iného členského štátu na základe európskeho zatýkacieho rozkazu, nesmie byť v štáte pôvodu stíhaná, odsúdená, nemôže byť obmedzená jej osobná sloboda za trestné činy, ktoré spáchala pred vydaním, na ktoré sa európsky zatýkací rozkaz nevzťahoval.
- § 31 ods. 2, písm. c)
 - c) trestné stíhanie nevedie k použitiu opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu,
- §31 ods. 5,
 - **Odsek 1 nebráni slovenským orgánom robiť opatrenia, ktoré prerušujú plynutie premlčacej doby, ako aj neodkladné opatrenia na zabránenie zmarenia trestného konania.**

Dotknuté ustanovenia zak. č.154/2010 Z. z.

- **§ 32 Žiadosť o dodatočný súhlas**
 - Ak má byť osoba, ktorá bola vydaná do Slovenskej republiky z iného členského štátu na základe európskeho zatýkacieho rozkazu s uplatnením zásady špeciality stíhaná pre **trestný čin spáchaný pred vydaním**, ktorý nebol predmetom pôvodného európskeho zatýkacieho rozkazu, alebo má táto osoba **vykonať trest odňatia slobody**, ktorý jej bol **uložený súdom Slovenskej republiky pred jej vydaním**, a **nebol predmetom pôvodného zatýkacieho rozkazu a nenastala žiadna z podmienok uvedených v § 31 ods. 2**, súd požiada vykonávajúci justičný orgán o dodatočný súhlas s **trestným stíhaním alebo výkonom trestu odňatia slobody**.

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov VII

▪ Rozsudok

- 1. Na účely určenia, či ide o „iný trestný čin“ ako ten, pre ktorý bola osoba odovzdaná v zmysle článku 27 ods. 2 RR o EZR, ktoré vyžaduje konanie o udelení súhlasu uvedené v článku 27 ods. 3 písm. g) a článku 27 ods. 4 tohto RR, treba overiť, či znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa zákonného opisu tohto trestného činu spáchaného vo vydávajúcom členskom štáte sú znakmi skutkovej podstaty, pre ktoré bola osoba odovzdaná, a či existuje dostatočná zhoda medzi údajmi uvedenými v zatykači a údajmi uvedenými v neskoršom úkone v konaní. Zmeny okolností týkajúcich sa času a miesta sú prípustné, ak vyplývajú z dôkazov predložených počas konania vedeného vo vydávajúcom členskom štáte v súvislosti s postupom opísaným v zatykači, ak nemenia povahu trestného činu a ak nie sú dôvodom pre odmietnutie výkonu EZR na základe článkov 3 a 4 uvedeného RR.

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov VIII

- **Rozsudok**

- **2. Vzhľadom na také okolnosti, ako sú okolnosti v pôvodnom konaní, nemôže zmena opisu trestného činu týkajúca sa dotknutej kategórie omamných látok sama osebe charakterizovať „iný trestný čin“ ako ten, pre ktorý bola osoba odovzdaná v zmysle článku 27 ods. 2 rámcového rozhodnutia 2002/584.**

Artur Leymann a Aleksej Pustovarov IX

▪ Rozsudok

- 3. Výnimku uvedenú v článku 27 ods. 3 písm. c) RR 2002/584/JHA treba vykladať v tom zmysle, že ak ide o „iný trestný čin“ ako ten, pre ktorý bola osoba odovzdaná, musí byť súhlas vyžiadaný v súlade s článkom 27 ods. 4 tohto RR a získaný, ak je potrebné vykonať trest alebo opatrenie spojené s odňatím slobody. Osoba, ktorá bola odovzdaná, môže byť stíhaná a odsúdená za takýto trestný čin pred získaním súhlasu, ak počas trestného stíhania za tento trestný čin alebo v rozsudku o ňom nebolo uložené nijaké opatrenie obmedzujúce slobodu. Výnimka uvedená v tomto článku 27 ods. 3 písm. c) však v každom prípade nebráni tomu, aby osoba, ktorá bola odovzdaná, podliehala opatreniu obmedzujúcemu slobodu pred získaním súhlasu, ak je toto obmedzenie podľa zákona odôvodnené ostatnými bodmi obžaloby uvedenými v EZR.

Zákon č. 549/2011 Z. z.

- **§ 21**
- **Zásada špeciality**
- (1) **Osoba, ktorá bola odovzdaná z iného členského štátu na výkon trestnej sankcie podľa tohto zákona, nesmie byť stíhaná, odsúdená, nemôže byť obmedzená jej osobná sloboda za trestné činy, ktoré spáchala pred odovzdaním, na ktoré sa odovzdané rozhodnutie nevzťahovalo.**

Zákon č. 549/2011 Z. z.

▪ Zásada špeciality

• Výnimky

- a) osoba sa po prepustení z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody zdržiava na území Slovenskej republiky viac ako 45 dní napriek tomu, že ho mohla opustiť alebo sa dobrovoľne vráti na územie Slovenskej republiky potom, čo ho opustila,
- b) za tento ďalší trestný čin nemožno uložiť trest odňatia slobody alebo ochranné opatrenie obmedzujúce osobnú slobodu,

Zákon č. 549/2011 Z. z.

▪ Zásada špeciality –

• Výnimky II

- c) trestné stíhanie nevedie k použitiu opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu,
- d) osobe by mohol byť uložený trest alebo ochranné opatrenie, ktoré nie je spojené s pozbavením osobnej slobody, najmä peňažný trest alebo opatrenie namiesto tohto trestu, a to aj vtedy, ak by taký výkon predovšetkým výkonom náhradného trestu odňatia slobody viedol k obmedzeniu osobnej slobody,

Zákon č. 549/2011 Z. z.

▪ Zásada špeciality –

• Výnimky III

- f) osoba po odovzdaní do Slovenskej republiky vyhlásila, že sa výslovne vzdáva uplatnenia zásady špeciality podľa odseku 1 vo vzťahu k určitým trestným činom spáchaným pred jej odovzdaním, alebo
-
- g) justičný orgán štátu pôvodu udelil súhlas so stíhaním pre iné trestné činy spáchané pred odovzdaním alebo s výkonom trestu pre taký trestný čin.
- e) osoba **súhlasila** s odovzdaním výkonu rozhodnutia do Slovenskej republiky,

Zákon č. 549/2011 Z. z.

▪ **Zásada špeciality IV**

- **(3) Na vyhlásenie osoby k vzdaniu sa uplatnenia zásady špeciality podľa odseku 2 písm. f), získanie súhlasu justičného orgánu štátu pôvodu podľa odseku 2 písm. g) a na konanie o žiadosti iného členského štátu, ktorému bola odovzdaná osoba zo Slovenskej republiky na základe tohto zákona, so stíhaním alebo výkonom trestu odňatia slobody pre iný trestný čin spáchaný pred odovzdaním osoby, než ktorý bol predmetom odovzdaného rozhodnutia, sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu.5)**

▪

-
- **Ďakujem za pozornosť!**